

Akilerarusiinernik Aalajangiisartut aalajangiinerat

Kinaassustsimut uppernarsaat: 2016-1272

Aalajangiineqarpoq: 10. Oktober 2018

Aalajangiinerup tamanut saqqummiunneqarnera:

Ukioq aningaasarsiorfiusoq: 2014

Sammissaq: Akileraarutit

Sammissami oqaaseq: Missiliuussinikkut angissusiliineq - biilnik inunnik angallassissutinik suliaqarneq

Eqikkaaneq

Biilnik inunnik angallassissutinik suliaqarnermi isertitat missiliukkat akileraaruserneqarnerannut tunngatillugu naammagittaalliuut.

Isertitanik ilanngunneqarsimangitsunik ilimagisaqarneq angallannermi allattuiffiit aamma nakkutilliinermut kisitsisut tunngavigalugit isertitanut missiliukkanut akilerarusiineq Akilerarusiinernik Aalajangiisartut aalajangiusimavaat. Taamaattorli isertitanut ilanngunneqarsimangitsunut missiliuineq apparneqarneqarpoq, pissutigalugu ilaatigut ingerlaarnerup procentia agguaqatigiissillugu naatsorsuinermi biilit inunnik angallassissutit taakku marluk ingerlaarnerup procentianut tunngatillugu allanit immikkoorneroqimmata ilaatinniarnagit Akilerarusiinernik Aalajangiisartut toqqarpaat.

Sulilluni ingerlaarneq "suliaq akileraartitsisunut nalunaarutiginnisaq" aningaasatigut iluanaarutaasimangimmat akilerarusiinermut naammagittaalliummut pingaaruteqanngilaq. Biilit inunnik angallassissutit suliffeqarfiup ingerlatsinermini atortuutigai, taamaattumillu suliffeqarfiup biilii inunnik angallassissutit atorlugit – nalunaarsorneqanngikkaluarpata imaluunniit suliffeqarfiup naatsorsuutaaniinngikkaluarpata – isertitanut suliffeqarfik aningaasanut akileraartussaavoq.

Suliami pissutsit piviusut

Naammagittaalliuuteqartoq biilnik inunnik angallassinermut suliffeqarfiuteqarpoq amerlasuunik biilnik inunnik angallassissutitalinnik sulisorpassuaqarlunilu. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup naammagittaalliuuteqartup nammineerluni nalunaarsuina naatsorsuutaalu misissugassatut toqqarsimavai.

Biilnik ingerlatitsisut upalungaarsimanerit tamaasa biilit atornerinut aningaasanik aalajangersimasunik akiliisarput. Biilnik ingerlatitsisut ingerlaarnermi isertitaat suliffeqarfimmut aningaasat aalajangersimasut ilanngaatilugit akissarsiaaraat aningaasarsiatullu A-tut nalunaarutigineqartarlutik. Suliffeqarfiup 2014-imut

naatsorsuuserinera biilit ataasiakkaat tamarmik immikkut angalaarnermut allattuiffiinik tunngaveqartinneqar-tunngaveqartinneqarpoq.

Paasissutissat suliamik suliarinninnermi atornerqartussat Biilit inunnik angallassissutit pingasut akitsuutitut appaaffigineqarnikuupput.

Isertitanik ilanngunneqarsimanngitsunik angallannermi allattuiffiit aamma nakkutilliinermut kisitsisutit takuneqarsinnaasut tunngavigalugit aqutsisoqarfik naliliisimammat isertitanik missiliuussinikkut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik qaffaavoq. Biilit inunnik angallassissutit ilai soorlu biilinit allanit ingerlaarnerat malunnartumik allaaneruvoq, tamatuma ilimanarsisippaa taxat taxameterimut nalunaarsorneqaratik ingerlaarsimassasut. Aammattaaq aallarnermi kilometerimullu akigitat pillugit angallannermi allattuiffiit taxacentralillu paasissutissiineri tunngavigalugit kilometerit ingerlaarfigineqartut paasissutissiissutigineqartut amerlassusiannut naleqqiullugu isertitat amigaateqartut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup nalilerpaa.

Kiisalu aamma qaammammi decembarimi isertitat amigaataasut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup missiliorpai, pissutigalugu angallannermi allattuiffiit aamma qaammammi novembarimi kaaviaartittat aqutsisoqarfiup naatsorsuisimani tunngavigalugit.

Naammagittaalliuuteqartup paasinninnera

Naammagittaalliuuteqartup paasinninnera imaappoq:

- Suliffeqarfiup naatsorsuutininik allattuiffii qaangiinnassallugit tunngavissaqartitsinngilaq. Suliffeqarfiup naatsorsuuseriffia biili ataasiakkaat ingerlaarnermut allattuiffiannik tunngaveqarpoq aamma naatsorsuutiniit ingerlaarnermut allattuiffinnut uteriartumik nakkutilliisimammat takussutissaqarpoq.
- ingerlaarnermi akileraartitsisunut nalunaarutigingisaq biiliniq aquttut ataasiakkaat kisimik aningaasatigut iluanaarutigisinnaavaat, suliffeqarfik biilit ataasiakkaat upalungaarsimaneranni ataatsimi aningaasanik aalajangersimasunik suliffeqarfik tigusaqartarmat ingerlaarnermi isertitaasinnaasunut naatsorsuutininik ilanngutinngitsuukkanut akileraartartoq akileraartartussaataannilaq. Naammagittaalliuuteqartup paasinninnera malillugu isertitanut annaasanut ilisimasaqarfigingisaminut sulisitsisoq akileraarusissallugu inatsisini tunngavissaqanngilaq.

Inatsisitigut malittarisassanut inatsisitigullu periaatsinut innersuussinerit

Angallannermi allattuiffiit:

Angallannermi allattaavinnut aamma nakkutilliinermut atortunut il.il. piunasaqaatit pillugit nalunaarutaat nr. 27, 22. december 2000-imeersumik Namminersornerullutik Oqartussat saqqummiussinikuupput. Tassani

takuneqarsinnaavoq, biilit inunnik angallassissutit akitsuutitigut oqilisaaffigineqartut, ingerlaarnerminni ilaasoqarsimanerannik (kilometerinik ilaasoqarfiusunik) nalunaarsuisinnaasumik nakkutilliinermut ator-tulerneqassasut, aamma biilit inunnik angallassissutit tamarmik immikkut ingerlanerminni atugassaminnik angallannermut allattaaveqassasut. Angallannermi allattuiffik ilaatigut ingerlatitsisup aqqanik, ingerlatitsisut ataasiakkaat piffissami ingerlaalerfianik aamma upalungaarsimanerup aallartinnerani piffissami nakkutilliinermut kisitsissutip qanoq issusia pillugu paasissutissamik imaqassaaq.

Biilini inunnik angallassissutinik piginnittup qaammatit tamaasa biili inunnik angallassissutit kiap ingerlassi-manerai, immikkoortut amerlassusii, ingerlaarnerit qassiussusii, kilometerit ingerlaarfiusut katillugit, kilomete-rit ingerlaarfiusut kiisalu nakkutilliinermut kisitsissummut takussutissaq nalunaarutigalugit immersugassaaq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut nassiutissavaa. Takuuk § 4.

Missiliuussinikkut angissusiliineq

Iluameersumik nammineerluni nalunaarsuisoqarsimanngippat imaluunniit ingerlatsinermut naatsorsuutit ma-littarisassat naapertorlugit suliarineqarsimanngippata aningaasarsianut akileraaruteqaataasussanik missi-liuussereernikkut angissusiliinissamut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik piginnaassuseqartitaavoq Naatsor-suutinut paasissutissat amigarujussuarpata, nammineerluni nalunaarsuinerup naleqqussinnaanatik, nam-mineerluni nalunaarsuinerup qaangiinnarnissaanut aamma aningaasarsianut akileraaruteqaataasussanut missiliuussinikkut angissusiliinissamut tunngavissaqarpoq, takuuk Akileraaruserinermik ingerlatsineq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 2. november 2006-imeersumi § 68.

Missiliuussinikkut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik aalajangiippat missiliuussinermut tunngaviusoq nalu-naarutigineqassaaq, takuuk Pisortat ingerlatsineranni suliasat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 13. juni 1994-imeersumi § 24.

Isertitat akileraaruteqaataasussat:

Aningaasarsiani akileraaruserneqartussani pineqarput tamakkiisumik ukiumoortumik isertitat apeqqutaatin-nagit, taakku aningaasaanersut imaluunniit pigisaanersut aningaasanik nalillit aamma tamakku Kalaallit Nu-naanneersuunersut imaluunniit nunanit allaneersuunersut apeqqutaatinnagit, takukkit Aningaasarsianit aki-leraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 2. november 2006-imeersumi §§ 13 aamma 14.

Isertitat akileraruteqaataasussaavoq, tassunga pisinnaatitaaffeqalersimagaanni (piffissaq inatsisitigut pigin-nittuulerneq). Isertitaq ilumut tiguneqarsimanersoq apeqqutaanngilaq. Tigusisussap pisassami akilersinniar-nera asoruutissaguniuk, annaasanut ilanngaammik pisinnaavoq (nioqqutissanik akiitsulinnit annaassat)

Ingerlatsinermi annaasat (tillinneq):

Suliffeqarfik nammineerluni akilernissaanut toqqarsimanngisaanik tillinnerup aningaasartuutissaqalersit-tarpaa. Ingerlatsinermit aningaasartuutinit immikkoortut suliffeqarfimmut kajumissuserinngisamik ilanngun-neqartut tillinneq akiitsulinnullu annaasaqarneq assigisaallu tamarmik ingerlatsinermi annaasaqataapput.

Aningaasarsianut akileraarutit pillugit inatsisip § 24-ani ingerlatsinermi annaasanut uppersarneqartunut toqqaannartumik ilanngaateqarnermut tunngavissaqanngilaq, kisianni suleriaatsimi aalajangersagaq malil-lugu ilanngaata akuerineqartarpoq, imaappat:

- annaasaqarneq inuussutissarsionermut tunngatillugu suliffeqarfimmut attuumassuteqarpat, aamma
- Annaasaqarneq suliffeqarfiup suliaqarnerani nalinginnaasumik ingerlatsinermi ajutooratarsinnaane-rup kingunerippagu.

Annaasaqarneq tillinnermik pissuteqarpat, kiisalu tillinnerup politiinut nalunaarutiginnissaa nalinginnaasumik piumasagaataavoq.

"Nalinginnaasumik ingerlatsinermi ajutooratarsinnaanerup" naliliiffiqineqarnerani ilaatigut karsimiittuutit nalin-ginnaanngitsumik amerlasoorujussuunersut, karsimiittuutit nalinginnaasumik illersorneqarsinnaasumillu paa-rineqarnerisut aamma karsimiittuutit pisariaqartinneqartumik nakkutigineqarnerisut isummerfigineqartarput.

Akilaraarusiinernik Aalajangiisartut aalajangiinerat tunngavilersuinerallu

Nammineerluni nalunaarsuineq pissusissamisunngippat missiliuussinissamut tunngavissaqarpoq. Imaas-sinnaavoq naatsorsuutit amigaateqartut, kisianni aamma imaassinnaavoq, Isertitanik ilanngunneqarsimann-gitsunik ilimagisaqarneq uppersarneqarpat. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup soorlu imaattoq takutippaa, suliffeqarfiup taxasaasa ilaasa ilaasoqarlutik km-imut ataatsimut aallartinnermi akiliutigineqartoq km-imullu akigitat tunngavigalugit naatsorsuutigineqarsinnaasumit malunnartumik isertitakinnerusut. Taamaattumik missiliuussinissamut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik piginnaassuseqartitaanikuuvoq. Aki-leraartarnermut Aqutsisoqarfiup aalajangiineranut suna tunngaviunersoq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup missiliuussinera tunngavilersorneqarpoq tassungalu nassuiaasoqarluni.

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup missiliuussinera angallannermit allattuiffiit, nakkutilliinermit kisitsissutit paasissutissat pigineqartut aamma taxacentralip aallartinnermit akiliutinut kilometerimullu akigititanut paa-sissutissiissutai tunngavigalugit kiseqqinneqarsinnaapput, missiliuussinierillu naleqquppasinngitsutut isigi-neqarsinnaanngillat. Taamaakkaluartorli Akilaraarusiinernik Aalajangiisartut missiliuussineq kr. 400.000-inik (qummut akunnaallisillugit) apparneqarpoq, ilaatigut biilit inunnik angallassissutinit marluusunit biilinit allanit angusat inernerit malunnartumik immikkoorteqarmata agguaqatigiisillugu naatsorsuinerit ilanngunneqarta-riaqanngitsut Akilaraarusiinernik Aalajangiisartut isumaqarmata. Aamma piffissami qaammammut decemba-rimut isertitanut uppersaata saqqummiunneqartoq Akilaraarusiinernik Aalajangiisartunit isiginiarneqarpoq.

Naammagittaalliuuteqartoq taxit atorlugit suliffeqarfimmik attartortitsissarfiunngitsumillu ingerlataqarpoq. Taamaattumik aamma naammagittaalliuuteqartoq, biilit inunnik angallassissutit atornerisigut suliffeqarfiup aningaasanik isertitaanik, – nalunaarsorneqanngikkaluarpata imaluunniit suliffeqarfiup naatsorsuutaani-ingikkaluarpata – akileraartussaavoq. Biilnik ingerlatsisutut atorfillit suliffeqarfiup tatiginninnera atornerlus-simappassuk ingerlaarnerminnilu isertitatik "akileraartitsisunut nalunaarutiginaqit", karsimiit ilumut tillittarsimapput suliffeqarfillu ilanngaatigineqarsinnaatitaasunik ingerlatsinermi annaasaqarluni, tillinneq politiinut nalunaarutigineqarsimangippat aamma taxinik suliffeqarfiup suliarinerani nalinginnaasumik ingerlatsinermi ajutooratarsinnaanerup kinguneranik annaasaqarnertut isigineqarsinnaavoq.

Inatsisitigut tunngavigisaq: Akileraaruserinermik ingerlatsineq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 2. november 2006-imeersumi §§ 17, 18 aamma 68.

Aningaasarsianit akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 12, 2. november 2006-imeersumi §§ 13, 14 aamma 24.

Pisortat ingerlatsineranni suliat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8 13. juni 1994-imeersumi § 24

Angallarnnermut allattuiffiit piumasaqaatit pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 27, 22. december 2000-imeersoq